

سازمان تحقیقات دامپزشکی کشور

آشنایی با راه های پیشگیری

از تلفات در بره ها و بزغاله ها

بخش عمده ای از سودآوری پرورش گوسفند و بز مربوط به بره زایی است و هر گونه اختلال در آن موجب کاهش سود و خسارات اقتصادی خواهد شد. بیشترین میزان تلفات در گوسفند و بز، مربوط به زمان تولد تا از شیرگیری است که این امر بیشتر در ۱۰ روز اول واقع می شود. بنابر این رعایت اصول مدیریتی صحیح این دوره در بهره وری حرفه پرورش گوسفند و بز بسیار مهم است و سبب افزایش تعداد بره و بزغاله قابل پرورش به ازای هر دام مولد می شود.

مهم ترین دلایل مردن بره ها و بزغاله های تازه متولد شده چیست؟

- ۱ - رعایت نکردن بهداشت جایگاه نگهداری
- ۲ - عدم مراقبت از نوزاد
- ۳ - کاهش دمای بدن در اثر سرما یا گرسنگی
- ۴ - استفاده از روش نادرست برای خوراندن دارو به دام که سبب ورود دارو به ریه و خفگی می شود.
- ۵ - پوشاندن آغل نگهداری بره ها و بزغاله ها به شکلی که دچار کمبود اکسیژن می شوند. (بویژه در زمان بارندگی و سرما)

در صورتی که دام در محیط آلوده زایمان کند، باکتری به دهان و بینی نوزاد وارد می شود و او را بیمار می کند.

برای پیشگیری از تلفات بزه ها و بزغاله ها در هفته اول بعد از تولد چه کارهایی باید انجام شود؟

- ۱ - مراقب تغذیه مناسب میش ها و بزها در دوران آبستنی به ویژه در یک ماه و نیم آخر باشید. تغذیه درست مادر، اثر بسیار زیادی بر وزن نوزاد در هنگام تولد و مقاومت در برابر بیماری ها دارد.
- ۲ - رعایت اصول بهداشتی و استفاده از گاه و کلش به عنوان بستر دام در هنگام زایمان ضروری است. باید از زایمان روی کودها جلوگیری شود.
- ۳ - پس از تولد بزه یا بزغاله، ابتدا ترشحات داخل مجاری تنفسی یعنی بینی و دهان نوزاد را تمیز کنید و از تنفس او مطمئن شوید.
- ۴ - ضد عفونی بند ناف را از نیم ساعت اول بعد از زایمان شروع کنید و در مدت سه روز اول با غوطه ور کردن ناف در یک استکان کوتاه حاوی مواد ضد عفونی کننده، هر بار به مدت ۲۰ تا ۳۰ ثانیه، این کار را ادامه دهید ماده ضد عفونی کننده می تواند نتورید یا بتادین رقیق شده باشد.
- ۵ - نوزاد های متولد شده را جدا از سایر دام ها و در یک محل اختصاصی و تمیز نگهداری کنید و جایگاه آن ها را روزانه تمیز کنید.
- ۶ - جایگاه نگهداری آن ها باید آفتاب گیر باشد. آفتاب علاوه بر از بین بردن میکروب ها از سرما زدگی جلوگیری می کند.
- ۷ - خوردن آغوز هر چه به زمان تولد نزدیک تر باشد بهتر است. اولین وعده باید حداکثر ۴ تا ۶ ساعت بعد از تولد باشد اگر مستقیم از پستان آغوز را دریافت کند باید ناحیه پستان تمیز و خشک باشد در غیر این صورت اگر قدرت مکیدن دارد با استفاده از شیشه شیر بچه و اگر توان مکیدن نداشته باشد با استفاده از سرنگ ۵۰ سی سی بدون سرسوزن، شیر به نوزاد دام خوراندن شود. سرنگ را در کنار دهان نوزاد قرار دهید و با فشار آرام و پیوسته، آغوز را در دهان او بریزید.
- ۸ - علاوه بر زمان مقدار مصرف آغوز هم بسیار مهم است. برای هر یک کیلوگرم وزن نوزاد ۵۰ سی سی آغوز لازم است؛ بنابراین نوزادی که ۳ کیلوگرم وزن دارد، در اولین نوبت باید ۱۵۰ سی سی یعنی به اندازه نصف لیوان متوسط یا نصف یک بطری آب معدنی کوچک آغوز بخورد. در طول ۲۴ ساعت به ازای هر کیلو گرم وزن نوزاد ۲۰۰ سی سی آغوز خوراندن شود. بنابراین نوزادی که ۳ کیلوگرم وزن دارد، در طول ۲۴ ساعت اول بعد از تولد باید ۶۰۰ سی سی یعنی به اندازه دو لیوان و نیم آغوز بخورد.
- ۹ - از پوشاندن کامل آغل بزه و بزغاله ها در زمان بارندگی و سرمای شدید خودداری کنید. برای پیشگیری از سرما خوردن آن ها باید از جایگاه گرم استفاده کرد.
- ۱۰ - دام های بیمار و مبتلا به اسهال را از دام های سالم جدا کنید و طبق توصیه دامپزشک به درمان آن ها بپردازید.
- ۱۱ - هنگام خوراندن دارو به بزه و بزغاله از گرفتن زبان و با زیاد چرخاندن گردن دام خودداری کنید سر باید در حالت طبیعی باشد. داروی مایع را به آرامی از گوشه لب به پشت زبان دام بریزید و بگذارید آن را بلعد.
- ۱۲ - بزه و بزغاله را ۴ تا ۶ هفته جدا از سایر دام ها در آغل نوزاد نگه دارید؛ پس از این مدت می توانید هنگام روز، در صورت گرم بودن هوا، آن ها را با گله همراه کنید.
- ۱۳ - در صورتی که دام ها را در زمان آبستنی واکسن آنترتوکسمی نزده اید، باید نوزادان آنها در هفته اول بعد از تولد واکسینه کنید.
- ۱۴ - از واکسن بروسلاز برای بزه ها و بزغاله ها در سن ۳ تا ۸ ماهگی استفاده کنید.
- ۱۵ - از روز اول آب در اختیار نوزادها قرار دهید.
- ۱۶ - بلافاصله پس از تولد بزه و بزغاله، بدن آن ها را با حوله خشک کنید.

دامداران گرامی

جهت حفظ سرمایه دامی خود به توصیه های بهداشتی دامپزشکی توجه کنید و با
شاهده اولین علایم بیماری چارای دام در سریع ترین زمان به دامپزشک مراجعه نمایید.

اداره بهداشت و مدیریت بیماریهای دامی

آموزش و ترویج اداره کل دامپزشکی جنوب کرمان

آدرس: جیرفت خیابان مدرس تلفن: ۰۳۴-۰۳۲۱۹۱۶۰-۴۳۲۱۰۶۷۴-۰۳۴

وبسایت: www.jika.ivo.ir پست الکترونیک: jiroft-vet@yahoo.com

